

Sleeplezen®

info

Sleeplezen®

Algemeen

Sleeplezen® is een leestherapeutische methodiek voor het technisch lezen.

De methode richt zich in eerste instantie op de groep stagnerende lezers, waarbij het leespatroon gekenmerkt wordt door een laag leestempo, veel fouten en niet-vloeiendheid. Sleeplezen® richt zich niet alleen op de leesstrategie, maar ook op de impact die dat slechte lezen op de lezer heeft.

Sleeplezen® bestaat uit 3 componenten die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

1. *De orthopedagogische component*

Het lezen is bij de stagnerende lezer vaak Sleeplezen® verbonden met negatieve gevoelens en gevolgen. Als je wilt dat het lezen verbetert en het leesplezier weer terugkomt moet de leessituatie optimaal zijn. Dat betekent bij Sleeplezen®: gelijkwaardigheid van lezer en begeleider, constant positieve attitude van de begeleider, geen enkele aandacht voor fouten en niet overgaan tot verbeteren. De altijd positieve aandacht moet zich alleen en volledig richten op de nieuwe techniek.

2. *De methodische component*

De strategie van hakken (analyse) en plakken (synthese), waar de stagnerende lezer, vaak als gevolg van onvoldoende woordherkenning, in is blijven hangen, wordt versimpeld door de analyse onmogelijk te maken. Via synthese van klanken wordt een zin gelezen alsof het een lang woord is en moet het klinken alsof je een verhaal vertelt.

3. *De technische component*

De lezer kiest zelf een boek en dat mag gerust boven het eigenlijke leesniveau liggen. De begeleider neemt plaats naast de lezer.

Sleeplezen® is directief en de begeleider bepaalt het constante leestempo. Hij laat de lezer de rode punt van een pen volgen, die hij boven langs de tekst laat glijden.

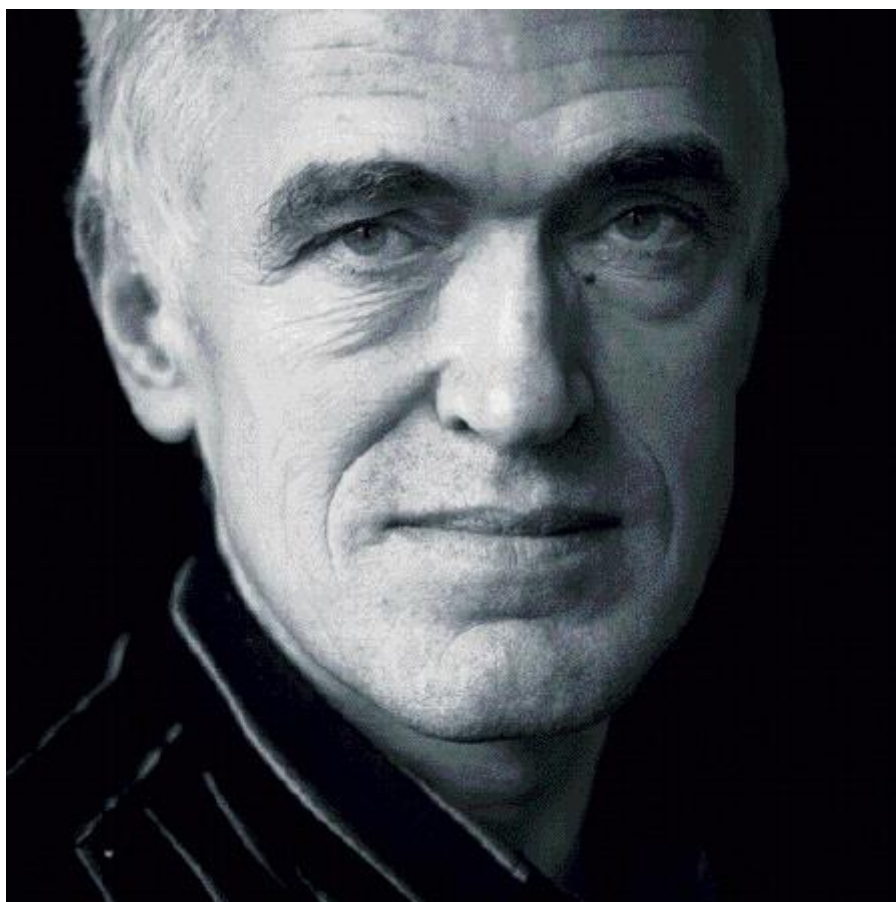
Onderzoek

Na uitgebreid wetenschappelijk onderzoek van de RuG (zie www.sleeplezen.nl) is inmiddels vastgesteld dat de methode overdraagbaar, effectief en toepasbaar is in het onderwijs. Dat maakt hem *evidence based*.

De methodiek is niet ingewikkeld, maar de uitvoering is dat wel. Via een cursus is het goed mogelijk om als begeleider de uitvoering van deze strategie in de vingers te krijgen.

28-04-2007

Van zweetlezen naar sleeplezen

Martine Zuidweg

Leerkracht en logopedist Jaap Stoppelenburg heeft een methode ontwikkeld om kinderen met leesproblemen te helpen. Hij is coördinator van het Dyslexiecentrum in Oost-Friesland en medewerker van een leescentrum in Drachten voor stagnerende lezers in de basisschoolleeftijd.

Een kwart van de basisschoolleerlingen gaat met een forse leesachterstand naar het vmbo, blijkt uit cijfers van het ministerie. Wat is uw verklaring?

“We moeten zelf het boetekleed aantrekken als onderwijs, vind ik, en ons dood schamen. Er zijn zoveel leuke lessen bijgekomen zoals wereldoriëntatie en dramatische vorming en wat niet allemaal, dat het technisch lezen (woorden aan klanken koppelen, red.) op de achtergrond is geraakt. Dat moet weer bovenaan ons prioriteitenlijstje komen. Een kind van 9 moet het technisch lezen gewoon onder de knie hebben.”

Dat lukt nu niet?

“In veel gevallen niet. En het nadeel is dat het aanleren van technisch lezen na het negende jaar veel moeizamer gaat. Als een kind dan niet in redelijk tempo en zonder veel fouten kan lezen, is-ie zich daar erg van bewust. Dan ontwikkelt zich rondom dat lezen al gauw een explosieve lading van angst en woede en minderwaardigheidsgevoelens. Ik heb een kind wel eens horen vragen: ben ik eigenlijk wel goed geboren?”

En dan komen ze bij u?

“Ik zie de stagnerende lezers bij wie alles uit de kast is gehaald, maar zonder voldoende resultaat. Die kinderen zijn blijven hangen in de fase van het beginnend lezen. Het hakken en plakken, b-oo-m wordt boom, is bij andere lezers al lang ingewisseld voor automatische woordherkenning. Bij de groep zwetende lezers zoals ik ze noem, zie je dat die oude strategie nog steeds wordt toegepast, dus ook bij veel langere en onbekende woorden. Er ontstaat een praktijk van eindeloos ontcijferen.”

U heeft het Sleeplezen bedacht. Wat houdt het in?

“Het principe is dat je de oude leesstrategie, waarmee die kinderen het niet redden, vervangt door een simpeler en efficiëntere aanpak. Als begeleider bepaal je het tempo bij het lezen. Ik laat een pen boven de tekst meelopen. De lezer krijgt de opdracht de pen heel precies te volgen en de klanken uit te spreken die de pen aanwijst. Zo krijgt hij of zij niet de tijd om een woord eerst te spellen en vervolgens de klanken aan één te plakken. Het kind moet iedere klank uitspreken en direct er achteraan de volgende klank. Doordat dit in hoog tempo gebeurt, wordt het woord als het ware direct uitgesproken en spreekt de lezer vloeiende zinnen. Wat je met het Sleeplezen hoopt te bereiken is dat de vloeiendheid en het tempo terugkomen door het de lezer onmogelijk te maken om in die oude strategie te vervallen. Kinderen mogen zoveel fouten maken als ze willen. Als de techniek eenmaal verbetert, zullen die vanzelf grotendeels verdwijnen. Negatieve feedback is uit den boze. De nadruk ligt op de techniek.”

Werkt het?

“Bij de meeste kinderen wel. Je ziet kinderen tijdens de behandeling vaak enorm veranderen. Ze komen bij je met de stellige overtuiging dat lezen afschuwelijk is. Als na een paar keer blijkt dat een bladzijde lezen geen half uur kost maar vijf minuten, zie je ze opbloeien. Het verbaast me iedere keer weer hoe groot de impact van slecht lezen is op het zelfvertrouwen van kinderen. Als ik het idee heb dat kinderen zelfstandig verder kunnen, wil ik ze na drie maanden nog eens zien. En ik merk dat de techniek blijft hangen. Het is in feite een trucje dat ze onder de knie moeten hebben.”

Werken meer begeleiders met Sleeplezen?

“Ik geef cursussen aan leerkrachten en ik merk dat sommigen het heel moeilijk vinden om die attitude die ik zo op prijs stel, uit te voeren. Je moet die emotionele lading rondom dat lezen weghalen. Je moet dus alles aan negatieve opmerkingen achterwege laten. Dat is voor mensen in het onderwijs, die gewend zijn aan dat rode pennetje, soms heel moeilijk.

De universiteit in Groningen onderzoekt het Sleeplezen op dit moment. Rond de veertig kinderen in Groningen en Drenthe worden door medewerkers van de universiteit met Sleeplezen behandeld en gevolgd. Heel spannend. Ik hoop dat we hiermee wetenschappelijk kunnen bewijzen dat het werkt en niet alleen bij mij. Dan gaat hier de vlag uit.”

Sleeplezen

Braams maakt gebruik van diverse leestechnieken. Een aantal daarvan zijn beschreven in het boek 'Dyslectische kinderen leren lezen' geschreven door Anneke Smits en Tom Braams. Hiernaast wordt ook gebruik gemaakt van de techniek van het Sleeplezen. Ruim 30 behandelaars van Braams zijn gecertificeerd behandelaar Sleeplezen.

Wat is Sleeplezen?

De lezers uit de groep stagnerende lezers gebruiken bij het lezen meestal nog steeds de analyse en synthese (hakken en plakken), omdat de automatisering en de directe woordherkenning onvoldoende tot stand zijn gekomen. Bij lange en onbekende woorden b.v. wordt dat heel lastig en je merkt dan dat er veel foutief wordt geraden en het leestempo en de vloeiendheid daar weer onder lijden. Bij Sleeplezen® wordt de leesaanpak versimpeld en ligt de nadruk vooral op synthese en vloeiend lezen.

Daarnaast wordt er bewust en nadrukkelijk geen enkele negatieve aandacht meer besteed aan alles wat er niet goed ging bij het lezen. Wanneer in een tekst woorden fout worden gelezen, wordt daar letterlijk en figuurlijk niet bij stil gestaan. De fouten hoeven b.v. niet te worden verbeterd en de tekst hoeft niet te worden herhaald. In de meeste gevallen blijkt het zo mogelijk om die groep "opgegeven" lezers toch te laten lezen.

Sleeplezen® is een leesinterventietechniek die gebruikt kan worden voor stagnerende lezers. In Sleeplezen® worden leesstrategie en leestherapie gecombineerd. De “gebruikte” leesstrategie wordt onmogelijk gemaakt door niet meer woord voor woord te laten lezen, maar de woorden gelijk te verbinden. Vloeiendheid en tempo zijn daarbij de belangrijkste items. Daarnaast is Sleeplezen® zeer directief. De begeleider geeft plaats en richting aan en bepaalt het leestempo. Omdat het lezen al zo lang niet goed ging, heeft het lezen vaak tot de nodige frustraties en angsten geleid. Daarop is maar één antwoord: een altijd positieve benadering. Negatieve feedback is uit den boze en fouten mogen gemaakt worden. Er moet worden uitgelegd dat die fouten enkel en alleen het gevolg zijn van een methodiek die bij hen niet werkt.